

GRISOLÍA

Carles Mas Fernández, 4 de ESO, Col·legi La Puríssima.

Veure la casa buida no era la sensació més agradable després de trenta-un anys. Entrar a la cuina i no veure Francis cuinant et tocava prou la moral. Entrar al teu dormitori i no veure el llit, aquell llit, en el qual has dormit durant tants anys i que tantes vegades has compartit amb Francis i que ja mai més tornaràs a fer-ho. Entrar a l'habitació, aquella habitació, i poder caminar per ella lliurement, sense haver d'anar amb compte pels milers de tubs d'assaig que podries tirar. Aquella habitació, aquella espècie de laboratori on Severo i tu compartireu tants moments. Al final del tot, no havia sigut la teua única casa, però si la primera, i la primera vegada sempre és difícil d'oblidar.

Aquell xicotet pis en un barri allunyat del centre de Nova York, t'havia donat refugi en els teus primers mesos del somni americà. I ara et tocava abandonar-ho. Tampoc anaves a plorar, era només el teu lloc de residència, però si t'apenia no tornar a veure'l. Vas tancar la porta amb clau i li la vas donar al comprador, no sense abans assegurar-te que tenies la duplicada en la butxaca de la camisa, "mai sé que em podrà fer tornar als Estats Units". Vas baixar les escales des del quart i te vas adonar, de sobte, que la volta a València era ja una realitat. Et vas pujar al taxi i vas reflexionar sobre tot el que havies aconseguit. I encara que durant molt de temps pensaràs que no tot t'havia eixit com pensaves, sí ho va fer. Les teues contribucions a la investigació sobre el cicle de la urea quedaran per a la història. I comences a trobar a faltar aquelles vesprades en les universitats, investigant, i de les classes que feies pel dia. I, sense voler-ho, sí que se t'escapa una llagrimeta.

El viatge amb vaixell, a tu, se't passa ràpid, però no a la teua dona. Encara així, tu estaves adormit així que no t'adones de la seua inquietud sobre Espanya i les seues terres. Ella és de Nova York. Penses, abans de adormir-te, que la portaràs a l'Albufera a veure el capvespre, si el treball t'ho permet. Quan arribes al port, sents una necessitat immediata de llevar-te les sabatilles i la jaqueta i eixir corrent per l'arena, però te'n contens. Hi ha, per a la teua sorpresa, gent esperant per a recollir-te. No els coneixies.

–Soc el teu cosí – et diu el més alt–. Tu has de ser Santiago Grisolí, no?

–Efectivament. Si eres el meu cosí has de ser el fill de Xavier, si la meua intuïció de científic no falla.

–Sí, sí sóc –et contesta–. Xavier va morir fa bastants anys, però el teu pare em va dir que vinguerà a arrebregar-te, perquè probablement no et recordes del camí a casa, han sigut uns pocs anys fora.

Al teu cap li agraeixes que t'acompanye, perquè tu no tens ni la més remota idea d'on pot estar el que una vegada va ser la teua llar.

–I aquesta senyoreta qui és? –et pregunta–.

–Senyora, cosí, senyora. És la meua dona, Francis Thompson. No sap molt d'espanyol, haurà d'aprendre'n.

–Perfecte. Seguiu-me.

Mentre li segueixes cap al cotxe, observes una mica la costa valenciana i respires l'aire pur de la brisa que encara impera per aquestes terres. Penses una mica en com estava la ciutat abans de la teua partida, però no aconsegueixes recordar-ho. Fa ja molt temps del llunyà 1946, encara que ara estàs tan content de tornar -hi després d'anys intentant-lo. No saps com estaran els teus amics, i si hauran corregut la mateixa sort que tu, d'haver arribat sans i estalvis al seu lloc d'origen.

Arribeu al cotxe, un Ford Pinto color beige que tu conduïes fa 5 anys pels carrers de Kansas. Somrius, et porta bons records: ací se't va ocórrer la principal idea de la teua nova investigació. Et sentes aquesta vegada en el seient del copilot i et sorprens que faça una olor igual que la que tenies allà a Amèrica. “Potser perquè és el mateix model”, penses. Encara així et sorprens i un altre somriure se't dibuixa en el teu rostre. Per fi has tornat a Espanya i per fi pots intentar potenciar la medicina al nostre país.

–Escolta, i com és la vida per ací a Espanya ara, en aquests anys? –preguntes, en part per a trencar el gel amb el teu desconegut cosí–.

–Bo –es prepara ell–, es va morir el generalíssim. A nosaltres no ens va afectar quasi, ens va donar bastant igual, fins i tot ens va semblar bé, però hi ha gent a la vora del col·lapse. Afortunadament, Espanya està entrant en una fase més pròspera, malgrat tot el caos que n'hi ha ara.

–Jo quasi que també me n'alegre. Així podré treballar millor.

–Respecte a això, tens una molt bona notícia només arribar a casa, ja ho descobriràs.

Penses què pot ser la sorpresa i en què t'afectarà en el teu treball i en les teues investigacions. Suposes que podrà ser algun tipus de treball o una assumpte relacionat amb la investigació i això t'agrada. La teua idea és potenciar la medicina ací a Espanya, i per què no, somiar amb el Premi Nobel. Penses a organitzar un cim

científic mundial, la qual cosa no seria una dolenta idea, a més dels turistes que atrauria a la teua terra, València. Decideixes que l'has de fer i ja vas pensant quan. Així, arribes a casa, on t'esperen els teus pares, la teua mare i el teu gran amic Severo Ochoa. Els saludes, emotivament, després de molt de temps sense veure'ls. A Severo, el mires amb alegria i amb cara de "ho hem aconseguit".

–Ho hem aconseguit -et diu ell i et fa una abraçada–.

–Vaig creure que mai anàvem a tornar a Espanya, amic –li contestes–. Què fas tu ací si ets estunidenc?

–Vaig viatjar per a veure la meua família, però vaig agafar el vaixell que no era i he acabat a València. Lluny d'Astúries, sí, però més prop de tu. Vaig parlar amb un llaurador que coneixia el teu cognom i em va portar ací. En uns dies em torne a Nova Jersey, abans passant per Astúries.

–M'alegra veure't de nou, encara que pràcticament siga l'última vegada que ho fem. Va ser un plaer col·laborar amb tu, tant de manera professional com privada –li dius–.

–El mateix dic. Encara que en trenta anys l'anglès teu encara no és perfecte –et respon soltant una riallada–.

Li mires amb un somriure i parles als teus pares.

–Els nostres fills arribaran en uns pocs dies. Amb tota l' emoció no he pogut presentar-vos la meua esposa, Francis Thompson. Ens casàrem en 1949. I necessite buscar un lloc on jugar tir amb arc, és el nostre esport favorit.

–Encantada de conèixer-li, senyora Thompson, o senyora *Grisolía hauria de dir? –pregunta la teua mare–.

–Senyora Grisolía, encara que preferisc senyora Thompson, si no és molèstia. –li diu Francis–.

–A mi també m'ha agradat conèixer-te –diu el teu pare–. El meu fill i tu sembleu molt units i estic desitjant conèixer els nostres nebots.

–Jo també vull que vinguen –contestes–. Escolta, pare, el cosí em va dir que hi havia una sorpresa per a mi. Què és?

–Respecte a això, són dues notícies: una bona i una roïna. Quina vols primer?

–La roïna, per descomptat –li dius–.

–El teu amic Jerónimo Forteza ha mort–.

–No em digues això. No per favor. De què va morir?

–Tuberculosi.

–Pobre. Em sap molt malament i pitjor no haver pogut anar al soterrar –estaves molt apesarat–. Quina era la notícia bona?

–Ha deixat lliure la seua plaça en l'Institut d'Investigacions Citològiques de València. I és tota per a tu.